

PODVODY A FORENZNÍ ŠETŘENÍ
Konference 23. 9. 2021

Detekce podvodů jako součást funkčního CMS

Filip Zelingr
člen Rady ČIAA

Obsah

- CMS a FRM
- Detekce
- EWS
- Ukázka realizace EWS

Proč

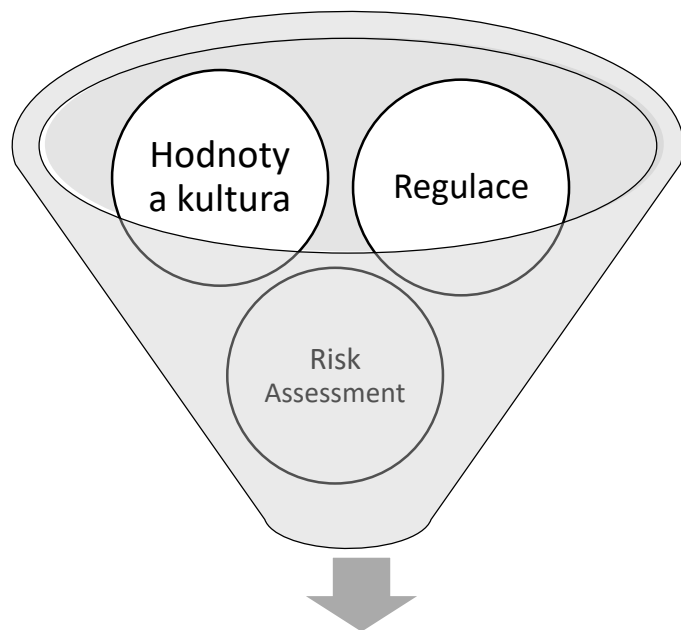
NAŠE CHÁPÁNÍ VIZE SPOLEČNOSTI

Věříme v moderní a odpovědnou společnost s jasně deklarovanými **hodnotami** a hluboce zakořeněnou etickou kulturou. Věříme, že v takové společnosti spolupracují všechny její úrovně na dosažení společných cílů efektivním řízením, soustavným **vnímáním rizik** a jejich adekvátní **kontrolou**. Taková společnost je poté vzorem pro ostatní ve svém oboru, stejně jako pro veřejnost.

POSLÁNÍ COMPLIANCE V TÉTO VIZI

Compliance aktivně podporuje rozvoj **etické kultury**, prosazování hodnot společnosti, především odpovědnosti a transparentnosti, a pomáhá dosahovat **souladu činností se všemi pravidly**, kterými je společnost navenek i uvnitř zavázána.

CMS a FRM

Compliance programy tvořící
Compliance Management Systém

Detekce - 1

Whistleblowing = Etická linka

- Jeden ze základních způsobů detekce
- Různou technickou formou
- Jmenovitě i anonymně
- Určeno zaměstnancům, ale i subjektům mimo společnost

Základním předpokladem funkčnosti je důvěra

- Ochrana oznamovatele
- Konkrétní tváře
- Absolutní konsekventnost v důsledném prověřování veškeré podnětů
- Zpětná vazba
- Propagace včetně příkladů

Detekce - 2

Další možné kanály detekce mimo režim etické linky:

- Z vlastní kontrolní činnosti
- Od interního auditu
- Od jiných kontrolních útvarů (zákaznický servis, řízení rizik, QMS, EMS, ISMS, SeMS atd.)
- Od compliance championů / koordinátorů / buddies
- Od vedoucích pracovníků
- Od orgánů společnosti
- Další

Je to dostatečné?

„Bruslím tam, kde puk bude, nikoliv, kde je.“

— Wayne Gretzky

Pasivní detekce je málo

- U obchodních partnerů – Know Your Customer/Supplier
- U zaměstnanců na rizikových pozicích
 - Pre-Employment Screening
 - Kontrola střetu zájmů
- V jednotlivých rizikům exponovaných procesech – Early Warning System

Early Warning System

Nástroj aktivní detekce, tedy nástroj včasného varování před riziky. Nejčastěji založen na automatickém vytěžování velkých dat. Nazývá se např. jako Early Warning System – EWS, nebo také kontinuální auditování či monitoring.

- EWS může plnit roli kontrol 1., ale i 2. linie obrany
 - Vybrané kontroly 1. linie obrany jsou de facto outsourcovány do Compliance
 - Compliance (EWS) kontrolu systémem provede a její výsledky automaticky předá odpovědným vedoucím pracovníkům
 - Odpovědný vedoucí pracovník reaguje na zjištěné negativní výsledky
 - Compliance ve 2. linii obrany pak reaguje v případě závažnějších zjištění EWS, nebo reaguje na trend výsledků kontrol a stavu oblasti řízené manažerem

Příklad realizace EWS

Analýza

- Analýza rizikových scénářů jednotlivého procesu
- Definice jednotlivých kontrol

Rizika a kontroly procesu investiční výstavby

Číslo a název etapy	Dotčené OJ	Základní procesní kroky	Rizika	Kontroly KKV
01 Studie	SM, CNL	Studie	! ●	...
02 Investiční žádost	SM, KCP, INV/PES, INV/PMS, ŘV	Vystavení WF0 WF1 WF2 WF3 - Výt	! ●	...
03 Projektová dokumentace	INV/PMS, SM, INV/PES, CNL	vŘ PD	! ●	...
04 vŘ na dodavatele	CNL, INV/PMS, SM, INV/PES, PV	PCNL vŘ Protokol	! ●	...
05 Úřední řízení, interní opatření	INV/PES, PV, ...	Rizici POP DOP BOP Přechod	! ●	...

Programování kontroly

- Unikátní sada dotazů do IS společnosti identifikující případné anomálie od očekávané skutečnosti dle definovaného scénáře v rámci každé konkrétní kontroly.

```
select otevirani.obdobi, otevirani.zavory, count(otevirani.zavory)
from (
-----DETAIL -----
select
-- prikaz_zvednuti.COMMANDCONFIRMATIONUID,
--prikaz_zvednuti.COMMANDUID,
'Klik na tlačítko otevrit zavoru' as stat,
prikaz_zvednuti.personname,
prikaz_zvednuti.Firstname,
prikaz_zvednuti.LastName,
prikaz_zvednuti.Nr as akce,
prikaz_zvednuti.zavora as zavora,
to_char(prikaz_zvednuti.caszvednuti, 'YYYY-MM-DD HH24:MI:SS') as cas_tlacitka_otevreni,
TO_NUMBER(to_char(prikaz_zvednuti.caszvednuti, 'IW'))||'/'||to_char(prikaz_zvednuti.caszvednuti, 'IYYY') as obdobi,
prikaz_zvednuti.zavory
from (
SELECT c.COMMANDCONFIRMATIONUID, c.COMMANDUID, pp.personname, p.Firstname, p.LastName, c.Nr, c.Destination as zavora, c.DateAckLoc as caszvedn
case when c.Destination IN ('62','60','120','118','94','92','90','86','84','82','96') then 'ID_44_venkovni vyjezdova'
when c.Destination IN ('114','116','104','106','108','110','112') then 'ID_45_vnitri vyjezdova'
end as zavory
FROM FIRM_TO_PERSON COMMAND_N_
```

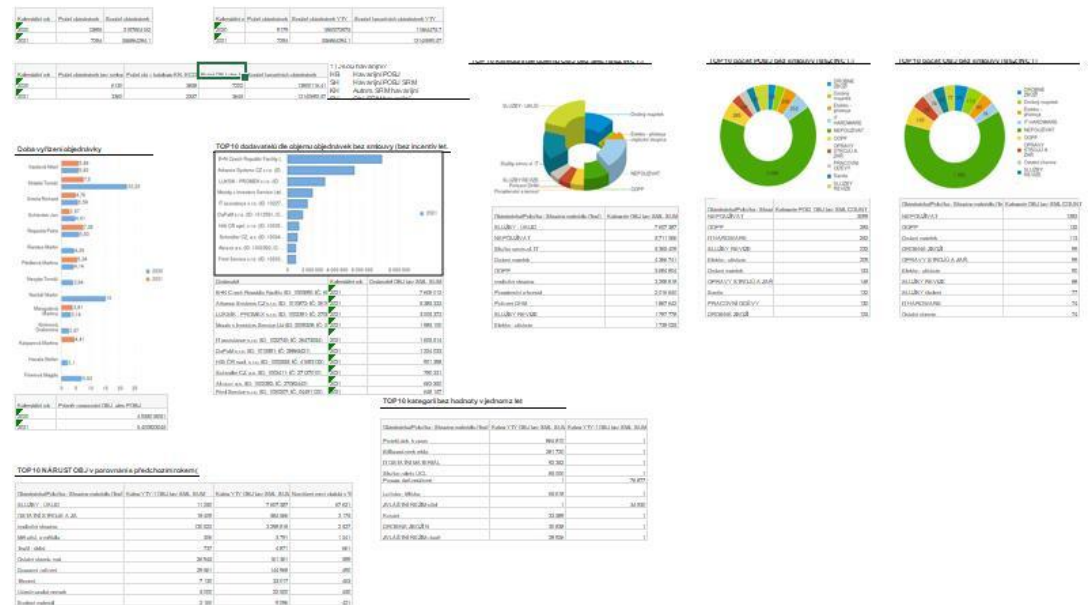
Query Result x

All Rows Fetched: 2 in 10,454 seconds

OBDOBÍ	ZAVORY	COUNT(OTEVIRANI.ZAVORY)
1 47/2019 ID_45_vnitri vyjezdova		39
2 47/2019 ID_44_venkovni vyjezdova		66

Výsledek jednotlivé kontroly

- Výsledek pravidelné kontroly automaticky odesílaný vedoucímu pracovníkovi odpovědnému za související proces a rizika.

Monitorovací dashboard Compliance

Early Warning System - Dashboard

Stav procesu	ORG jednotka	Název kontroly	Období	Popis výsledku	Frekvence	Závažnost	Posouzení zákazník	Detail kontroly
Předáno CMP	PAR	Počty kód. lístků půjčovny	1/2019	Lístky nejsou evidovány správně	M	4	Uspokojivě	Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	6/2019	OK - max. jedna změna checklistu za manipulaci	T	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Kódované lístky mimo rozsah	1/2019	Lístky kódované v rozporu se směrnici PAR v rozsahu 21 a více	M	4		Detail
Čekání na odpověď	PAR	Kódované lístky firemní účely	1/2019	Evidence je nedostatečná - rozdíl mezi 20 až 100 ks	M	3	Velmi dobré	Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	5/2019	OK - max. jedna změna checklistu za manipulaci	T	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Počet smazaných služeb	1/2019	OK - hodnota je v toleranci	M	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Užívání automatyčky	1/2019	OK - hodnota je v toleranci	M	1		Detail
Čekání na odpověď	PAR	Ruční zvedání výjezdových závor	1/2019	Chybné záznamy v rozsahu 5%- 10%	M	3		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Kontrola zneužití průkazu ZTP	1/2019	Duplicity průkazů ZTP v počtu 2-5 za měsíc	M	2		Detail
Testování	CNL		1/2019		M			Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	4/2019	Více změn checklistu na manipulaci: 2-4	T	2		Detail
Uzavřeno CMP	CNL	Logy detailu nabídek celého VŘ	12/2018	Evidovány přístupy do detailu nabídky během VŘ	M	2	Uspokojivě	Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Ruční zvedání výjezdových závor	12/2018	Nedostatečná evidence přesahuje odchylku 10%	M	4	Uspokojivě	Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Počty kód. lístků půjčovny	12/2018	OK	M	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Počet vrácených lístků půjčovny	12/2018	Chybějící vrácené lístky v rozsahu 51-200	M	3	Uspokojivě	Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Kódované lístky firemní účely	12/2018	Evidence je nedostatečná - rozdíl více než 100 ks	M	4	Uspokojivě	Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Kódované lístky mimo rozsah	12/2018	Lístky kódované v rozporu se směrnici PAR v rozsahu 21 a více	M	4	Uspokojivě	Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Počet smazaných služeb	12/2018	OK - hodnota je v toleranci	M	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Užívání automatyčky	12/2018	OK - hodnota je v toleranci	M	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	2/2019	Více změn checklistu na manipulaci: 2-4	T	2		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	3/2019	Nadměrný počet změn checklistu na manipulaci: 5-7	T	3		Detail
Uzavřeno CMP	CNL	Dodavatelé bez zakázek	12/2018	Firmy bez negativních příznaků	M	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Fakturace služeb autopůjčovnám	12/2018	OK - fakturovaná částka se shoduje.	M	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Kontrola zneužití průkazu ZTP	12/2018	Duplicity průkazů ZTP v počtu 2-5 za měsíc	M	2		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	5/2018	OK - max. jedna změna checklistu za manipulaci	T	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	1/2019	OK - max. jedna změna checklistu za manipulaci	T	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	5/2018	OK - max. jedna změna checklistu za manipulaci	T	1		Detail
Uzavřeno CMP	PAR	Záměny manipulace za check-in	5/2018	Více změn checklistu na manipulaci: 2-4	T	2		Detail

Největší výzvy z realizace

- Detailní znalost procesů a rizikových scénářů
- Dokonalé porozumění datům
- Úplnost a kvalita dat
- Instantní přístup k datům
- Vlastní zdroje interních analytiků
- Čas a trpělivost
- Vhodný nástroj
- Schopnost prezentace výsledků

Český Institut Interních Auditorů
Karlovo náměstí 319/3 | 120 00 Praha 2 | E-mail: ciiia@interniaudit.cz
<http://www.interniaudit.cz>